

Međunarodna organizacija Crveni križ i Crveni polumjesec

Ena Grbović

Institut za javno zdravlje Crne Gore

Uvod

Crveni križ je međunarodna, humanitarna organizacija sa sjedištem u Ženevi. Osnovao ju je Henri Dunant (Henry Dunant). Na razini svake države postoji samo jedno Nacionalno društvo, a nacionalna društva se ujedinjuju u internacionalni Federaciju Crvenog križa/Crvenog polumjeseca. Uloga Internacionalne Federacije je da doprinese razvoju humanitarnih djelatnosti nacionalnih društava, koordinira operacijama pomoći žrtvama različitih prirodnih katastrofa, potresa, poplava, požaria, te da se brine za izbjeglice izvan područja sukoba. Jedna od aktivnosti je i edukacija ljudi o Pokretu.

Međunarodni pokret Crvenog križa/Crvenog polumjeseca čini Međunarodni Odbor Crvenog križa, koji je osnivačko tijelo Crvenog križa. Međunarodni Odbor je neutralan posrednik u oružanim sukobima i nemirima i cilj mu je da na temelju Ženevskih konvencija pruži zaštitu i pomoć žrtvama međunarodnih i građanskih ratova i unutarnjih nemira. Crveni križ radi u korist mira i tolerancije u skladu sa svojim humanitarnim radom.

2. Povjest

Organizacija Međunarodnog Crvenog križa i Crvenog polumjeseca osnovana je 1863 godine, u cilju pružanja humanitarne pomoći za osobe pogođene sukobima i oružanim nasiljima te kako bi promovirali zakone koji štite žrtve rata. Ova organizacija je neovisna i neutralna. Zapošljava 12.000 ljudi u 80 zemalja, a financira se uglavnom dobrovoljnim prilozima vlada i nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

Priča o Crvenom križu započela je 24. lipnja 1859. godine, u gradu Solferino, malom mjestu na sjeveru Italije gdje se vodila bitka za neovisnost poslije koje su Austrijanci protjerani sa sjevera Italije. Bitka je trajala 15 sati i ostavila je za sobom 40 000 ranjenih, od kojih su mnogi podlegli ozljedama. Čuvenom rečenicom "Tutti fratelli" - "Svi smo braća", Henri Dunant uspio je pokrenuti i ohrabri mještane Solferina da pomognu. Oni su zajedničkim snagama odveli ranjenike daleko sa bojnog polja u njihove kuće i u crkve gdje im je ukazana pomoć. Nakon toga, Dinan je došao na ideju da oformi međunarodno društvo za pomoć, koje bi se baziralo na ugovoru, a pravno bi obvezalo države.

Dunant knjiga - Sjećanje na Solferino (1862. godine) - dovela je do usvajanja Ženevske konvencije (1864. godine), koja je postavila pravila za zaštitu ranjenih vojnika i medicinara, i

do stvaranja potpornih organizacija u svakoj zemlji. U knjizi je, osim nedaća s kojim su se suočili ranjenici, predstavio i svoje ideje koje su se odnosile na formiranje društva za pomoć ranjenicima i ustanovljavanje skupa pravila za zaštitu ranjenih vojnika. Samo nekolicina ljudi je podržalo njegovu ideju, a među njima su bili general Guillaume Henry - Dufour, Gustav Monije, Luj Apia i Teodor Monoar. Njih petorica su se sastali prvi put 17. veljače 1863. godine i tada su sačinjavali "Međunarodni odbor za pomoć ranjenicima" poznatiji kao "Odbor petorice". Oni počinju širiti ovu ideju po svijetu. Dufour otvara konferenciju, 26. listopada, koja je okupila 36 predstavnika iz 16 zemalja. Nakon deset dana kongresa skup donosi deset odluka i govori o tome da se u svakoj zemlji stvori jedan nacionalni odbor za pomoć ranjenicima, a kao uvjet za to postavlja se zahtjev da sanitetske službe, dobrovoljci i ranjenici budu zaštićeni, odnosno da budu proglašeni "neutralnim" i "nepovrjedivim". Usvaja se kao znak zaštite i raspoznavanja crveni križ na bijelom polju, obrnuto od švicarske zastave, u znak zahvalnosti prema Henri Dunant. Ovo je predstavljalo i preteču osnutka Međunarodnog komiteta Crvenog križa. U Ženevi je 22. kolovoza 1864. godine, potpisana prva konvencija, koja se odnosi na zaštitu ranjenika u kopnenim snagama. Zaštita je 1868. godine proširena na ranjenike pomorskih snaga i brodolomnike. General Dufour i savezni savjetnik Jakob Dubs, 17. srpnja 1866. godine, stvaraju švicarski Crveni križ. U cijelom svijetu počinje obuka dobrovoljaca za pružanje pomoći bolesnima i ranjenima. U godinama koje slijede polako se formiraju društva Crvenog križa. Crveni križ je vidjen i kao organizacija koja treba da pomogne i u mirnodopskim uvjetima, pruži pomoć bolesnicima, starijim osobama, hendikepiranima ili osobama kojima je ta pomoć potrebna.

Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca se danas sastoji od 186 nacionalnih društava, Međunarodnog komiteta Crvenog križa, Međunarodne federacije društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, kao i Međunarodne konferencija s državama potpisnicama Ženevskih konvencija. Sedam osnovnih principa čine suštinu Pokreta. Usvojeni su na XX. Međunarodnoj konferenciji u Ženevi 1965. godine. Države su dužne u svako doba poštovati privrženost svih sastavnih dijelova osnovnih načela Pokreta:

Humanost

Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca rođen je u želji da bez diskriminacije ukaže pomoć ranjenicima na bojnopolju, u svom međunarodnom i nacionalnom vidu nastoji spriječiti i ublažiti ljudske patnje u svim prilikama. Njegov cilj je zaštititi život i zdravlje i da osigura poštivanje ljudske ličnosti. On unaprijeđuje uzajamno razumijevanje, prijateljstvo, suradnju i trajan mir među svim narodima.

Nepriistranost

Pokret ne pravi nikakvu razliku prema narodnostima, rasi, vjerskim ubjedenjima, klasi ili političkom mišljenju. On nastoji ublažiti stradanje pojedinaca, rukovođen samo njihovim potrebama dajući prvenstvo najhitnijim slučajevima nesreća.

Neutralnost

Da bi očuvao povjerenje svih, Pokret se ne opredjeljuje u neprijateljstvima i ne angažira se u bilo koje vrijeme u raspravama političke, rasne, vjerske i ideološke prirode

Neovisnost

Pokret je neovisan. Nacionalna društva, kao pomoćni organi humanitarnih službi svojih vlada i podvrgnuta zakonima u njihovim zemljama, moraju uvijek sačuvati svoju autonomiju, koja će im omogućiti, da u svako doba djeluju u skladu s načelima Pokreta.

Dobrovoljnost

To je dobrovoljni pokret za pomoć, koji ne pokreće želju za stjecanje koristi.

Jedinstvo

U jednoj zemlji može postojati samo jedno društvo Crvenog križa ili Crvenog polumjeseca. Ono mora biti dostupno svima i provoditi svoju humanitarnu djelatnost na cijelom teritoriju.

Univerzalnost

Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, u kome sva društva imaju jednaki status i dijele jednaka prava i dužnosti, da se međusobno pomažu, je univerzalan.

Crveni križ u Crnoj Gori

Veoma značajan podatak o Crvenom križu Crne Gore predstavlja činjenica da je 1875. godine postao prvo društvo Crvenog križa na Balkanu, a 22. u svijetu.

Crveni križ Crne Gore intezivno radi na poboljšanju i razvijanju suradnje s drugim nacionalnim društvima Crvenog križa/Crvenog polumjeseca i međunarodnim organizacijama na teritoriji Balkana i Europe. Međunarodna suradnja je vrlo značajan segment djelovanja organizacije i prožima se kroz sve aktivnosti, unapređujući kapacitete nacionalnog društva za učinkovito ispunjavanje humanitarne misije i pomaganje naugroženijim kategorijama stanovništva. Osim izuzetno dobre bilateralne i multilaterane suradnje i kontakata s nacionalnim društvima Crvenog križa/Crvenog polumjeseca iz regije i šire Crveni krst Crne Gore surađuje s diplomatsko - konzularnim predstavništvima u Crnoj Gori, kao i sa velikim brojem međunarodnih organizacija, unutar i izvan zemlje (UNHCR, UNICEF, UNDP, USAID, WHO, IOM). Kao dio Međunarodnog pokreta Crvenog križa/Crvenog polumjeseca, Crveni križ Crne Gore ima izuzetnu suradnju i sa Međunarodnom federacijom društava Crvenog križa/Crvenog polumjeseca i sa Međunarodnim komitetom Crvenog križa. Crveni

križ Crne Gore uključen je u rad asocijacija europskih nacionalnih društava koja se posebno bave nekim područjem rada Crvenog križa/Crvenog polumjeseca gdje se prate nove smjernice i dostignuća, posebno europskih nacionalnih društava, kao što je ERNA (European Red Cross/Red Crescent Network on HIV/AIDS & TB) - Mreža europskih društava Crvenog križa/Crvenog polumjeseca o HI/AIDS i tuberkulozi. Crveni križ Crne Gore je aktivan član Centra za suradnju nacionalnih društava Crvenog križa/Crvenog polumjeseca na Mediteranu (Centre for cooperation in the Mediterranean). Od 2008. godine, Crveni krst Crne Gore je i punopravni član ILSE (International Life Saving Federation - Europe) - Međunarodne federacije za spašavanje života-Europa .

Djelatnosti Crvenog križa Crne Gore

Difuzija i međunarodno humanitarno pravo

Difuzija, kao međunarodna obveza svake države, potpisnice Ženevskih konvencija od 1949. godine i Dopunskih protokola iz 1977. godine, povjerena je organizaciji Crvenog križa koja ima zadatak da širi znanja o osnovama Međunarodnog humanitarnog prava i osnovnim načelima Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polujmeseca, u cilju postizanja što veće zaštite žrtava rata i drugih ugroženih ljudi. Jedinствен pristup difuziji osigurava se i na način što je edukacija novih difuzera u isključivoj nedležnosti Centra za difuziju Crvenog križa Crne Gore, odnosno organizacija i planiranje edukacije je u njegovoj nadležnosti, naravno, uz angažiranje difuzera iz lokalnih sredina, i uz poštovanje zahtjeva i potreba iskazanih u određenoj općinskoj organizaciji.

Zdravstvena djelatnost

PRVA POMOĆ

Jedan od prioritetnih programa u Crvenom križu Crne Gore je prva pomoć. Obuke i vježbe timova za djelovanje u nesrećama vrše se redovito. Tijekom vježbi, simuliraju se određene krizne situacije (prometni udes, poplave, potresi, požari) i demonstrira spremnost momčadi pomoći u različitim situacijama. Obuka u pružanju prve pomoći odvija se po jedinstvenom programu, usklađenom s europskim doktrinarnim standardima u oblasti prve pomoći, kao i programima i planovima za realistički prikaz ozljeda i oboljenja.

DOBROVOLJNO DAVALAŠTVO KRVI

Crveni križ Crne provodi aktivnosti motiviranja i organizacijskog okupljanja dobrovoljnih davalaca krvi; popularisanja davalatstva; evidentiranja; organiziranja akcija dobrovoljnog davalatstva krvi, u suradnji sa zdravstvenim ustanovama; utvrđivanja uvjeta za dodjelu priznanja i dodjele priznanja dobrovoljnim davaocima krvi. Kroz različite aktivnosti tijekom cijele godine, organizacija pokušava motivirati građane da pristupe dobrovoljnom davalatstvu.

PREVENCIJA HIV/AIDS-A I TUBERKULOZE

U suradnji sa ostalim institucijama i organizacijama koje se bave ovom tematikom Crveni križ Crne Gore tretira pitanje prevencije HIV/AIDS - a i polnopenosivih bolesti. Sve aktivnosti su odnose na jačanje volonterske baze u općinskim organizacijama Crvenog križa i osposobljavanje mladih ljudi koji su zainteresovani da se aktivno bave ovim pitanjem kao vršnjački edukatori

Socijalna djelatnost

BRIGA O STARIMA

Crveni križ Crne Gore na planu socijalne zaštite starih lica ima značajnu ulogu. U ovoj organizaciji se od 2002. godine sprovodi Program brige o starima koji je je podržan od strane Međunarodne federacije društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Korisnici programa su osobe starije od 65 godina, koja nisu institucionalno zbrinuta, s vrlo niskom razinom socijalne sigurnosti i u stanju socijalne potrebe, koji ne ostvaruju pomoć od drugih organizacija i slično (kriterije je odredila Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, a različiti su u organizacijama).

Po svom sadržaju Program obuhvaća pružanje usluga ovisno o potrebama korisnika , a one su sljedeće:

Pružanje usluga zdravstvene zaštite i preventive (kontrola krvnog tlaka, kontrola šećera u krvi , pratnja pri odlasku na sistematski pregled);

Pomoć pri održavanju osobne higijene;

Radna terapija - funkcionalna (uvježbavanje pokreta) i zabavna (kreativno ispunjavanje slobodnog vremena korisnika) i

Pomoć pri osiguravanju prehrane (nabava namirnica, priprema toplih napitaka, priprema lakih obroka , serviranje hrane...)

PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

Ovaj program je nastao 1994. godine, kada je u okviru njega bilo obuhvaćeno najviši broj najviše izbjeglica i raseljenih lica. Također su bila obuhvaćena i stara lica u kolektivnim centrima, kao i djeca i omladina. Međutim, od 2003. godine program je redizajniran i funkcionira u tom izmijenjenom obliku. Program pod nazivom Psiho - socijalna podrška u Crvenom križu Crne Gore podrazumjeva rad s marginaliziranim i osjetljivim kategorijama lica (djeca, mladi i njihovi roditelji) s kojima se ostvaruje neposredan kontakt. Psihosocijalna podrška se odnosi na rad s djecom i omladinom s posebnim potrebama, kao i sa romskom djecom.

Djelovanje u nesrećama

U skladu sa sustavnim zakonima, koji su temelj za rad i funkcioniranje organizacije, jeste i to da obavlja poslove službe traženja radi prikupljanja i evidentiranja podataka o evakuisanim, izbjeglim, raseljenim i nestalim osobama uslijed ratnih razaranja, prirodnih i drugih nesreća i opasnosti u miru i ratu i radi traženja nestalih lica; kao i sudjelovanje u prihvatu i smještaju evakuiranog stanovništva, izbjeglih i raseljenih lica, pružanje pomoći i provođenje drugih mjera koje mogu doprinijeti zbrinjavanju nastradalog i ugroženog stanovništva. Zatim, organizira prikupljanje i raspoređuje humanitarnu pomoć primljenu od međunarodnih organizacija i drugih donatora, nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca za humanitarno - socijalne potrebe na teritoriji Crne Gore, u miru i ratu. Dalje, pokreće, organizira i provodi ili sudjeluje u redovnim i izvanrednim akcijama solidarnosti u Crnoj Gori, za pomoć ugroženim osobama i žrtvama prirodnih, ekoloških i drugih nesreća s posljedicama masovnih stradanja, epidemija i oružanih sukoba u zemlji i svijetu, osigurava čuvanje određenih količina materijalnih dobara za te potrebe.

Služba traženja

Služba traženja Crvenog križa Crne Gore pruža pomoć pri uspostavljanju obiteljskih veza članovima obitelji koje su razdvojene usljed:

Oružanih sukoba bilo koje vrste u bilo kojem dijelu svijeta;

Prirodnih ili ljudskim faktorom izazvanih katastrofa, poplava, potresa, tsunamija, tornada;

Migracije stanovništva usljed ratnih dešavanja, prirodnih katastrofa, socijalno - ekonomskih ili političkih promjena;

I u drugim situacijama neželjenog gubitka kontakta koji zahtijeva humanitarno angažiranje.

Literatura:

1. <http://www.icrc.org/eng/who-we-are/overview-who-we-are.htm>
2. <http://www.ckcg.co.me/mn/o-nama/istorijat/istorijat-mp-ck-cp>
3. <http://www.oskosta.org/cksrbiija.htm>
4. <http://www.ckcg.co.me/mn/>